

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Metody i narzędzia analizy języka mówionego, PG_00209540						
Kierunek studiów	Filologia germańska (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.		Rok akademicki realizacji przedmiotu		2027/2028		
Poziom kształcenia	II stopnia		Grupa zajęć		Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć fakultatywnych Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne		Sposób realizacji		na uczelni		
Rok studiów	2		Język wykładowy		polski		
Semestr studiów	4		Liczba punktów ECTS		3.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki		Forma zaliczenia		zaliczenie		
Jednostka prowadząca							
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr Monika Szafrńska				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	0.0	30.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		4.0		41.0	75
Cel przedmiotu	Cel stanowi zaznajomienie osób studenckich z analizą konwersacyjną jako metodą badań wywodzącą się z badań społecznych, która z powodzeniem została zaimplementowana do badań językoznawczych. Po zapoznaniu się z założeniami metody i metodami transkrypcji nagrań audio lub video, studenci wykonają projekt badawczy. Studenci oprócz wykazania umiejętności samodzielnej transkrypcji nagrań rozmów, nabędą wiedzę z zakresu specyfiki języka mówionego nierzadko w kontekście interkulturowym, teorii aktów mowy, uprzejmości językowej.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[FGMU2_W05] Zna i rozumie w pogłębionym stopniu językowe oraz kulturowe uwarunkowania komunikacji międzykulturowej, ze szczególnym uwzględnieniem kontekstu polsko-niemieckiego.	Osoba studencka zna i rozumie w pogłębionym stopniu zależności pomiędzy językiem, jego kompleksową naturą a zmianami w kulturze i społeczeństwie oraz problemy/nieporozumienia mogące wynikać z zetknięcia się w dialogu różnych tożsamości kulturowych.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja [SW2] prezentacja/projekt/referat/raport
	[FGMU2_U03] Potrafi zastosować zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne, w szczególności do opracowania i prezentacji danych językowych oraz kulturowych.	Osoba studencka potrafi posługiwać się oprogramowaniem do transkrypcji i analizy języka mówionego oraz wykorzystywać korpusy języka mówionego do opracowania i prezentacji danych językowych oraz kulturowych.	[SU2] prezentacja/projekt/referat/raport
	[FGMU2_U02] Potrafi dobierać i stosować metody oraz narzędzia właściwe dla filologa, a także twórczo je adaptować w celu analizy i interpretacji tekstów kultury oraz zagadnień językowych z wykorzystaniem nabytej wiedzy językoznawczej i literaturoznawczej odnoszącej się do niemieckiego obszaru językowego.	Osoba studencka potrafi posługiwać się analizą konwersacyjną jako metodą badań językoznawczych oraz korzystać z narzędzi do transkrypcji i anotacji nagrań, a także gotowych korpusów językowych w celu analizy i interpretacji tekstów mówionych.	[SU2] prezentacja/projekt/referat/raport [SU6] demonstracja umiejętności praktycznych
	[FGMU2_U11] Potrafi uczestniczyć w pracy zespołu oraz pełnić w nim role kierownicze.	Poprzez pracę nad projektem badawczym osoba studencka współdziała z innymi członkami grupy projektowej, przyjmuje określone role, w tym kierownika zespołu i wykonuje powierzone mu zadania.	[SU2] prezentacja/projekt/referat/raport
	[FGMU2_U04] Potrafi formułować i weryfikować hipotezy związane z wybranymi problemami badawczymi z zakresu językoznawstwa i literaturoznawstwa germanistycznego.	Osoba studencka poprawnie stosuje poznaną terminologię naukową z zakresu pragmatyki (interkulturowej), analizy konwersacyjnej, komunikacji interkulturowej, trafnie definiuje pojęcia z tego zakresu oraz formułuje i weryfikuje hipotezy badawcze dot. uwarunkowania różnorodnych fenomenów językowych w tym zakresie.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/raport
	[FGMU2_W07] Zna i rozumie kluczowe problemy i wyzwania współczesnej cywilizacji, znajdujące odzwierciedlenie w tekstach kultury i języku krajów niemieckiego obszaru językowego.	Posługując się teorią aktów mowy osoba studencka potrafi interpretować (złożone) illokucje poprzez które wyrażane są kluczowe wyzwania i problemy współczesnej cywilizacji np. dominacja, strategie wywierania wpływu, różnice kulturowe etc.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja [SW2] prezentacja/projekt/referat/raport

Treści przedmiotu	Problematyka zajęć będzie obejmować: 1) Cechy języka mówionego 2) Analizę konwersacyjną jako metodę badań 3) Przygotowanie materiału do analizy: transkrypcja nagrań audio za pomocą odpowiednich programów (np. FOLKER, EXMERAaLDA) 5) Teorię aktów mowy, a zwłaszcza formułowanie dyrektywnych aktów mowy oraz uprzejmość językową jako strategię komunikacyjne 6) Komunikację interkulturową - możliwe problemy komunikacyjne 7) Wprowadzenie do pracy z istniejącymi korpusami językowymi Druga część zajęć przeznaczona zostanie na przygotowanie projektu. Studenci analizują wybrane nagranie (telefoniczne rozmowy biznesowe / debaty telewizyjne etc.), dokonują jego transkrypcji zgodnie ze stosowanym, ustandaryzowanym zapisem, korzystając z odpowiednich programów komputerowych. Analiza nagrań może zostać ukierunkowana na różne aspekty (w zależności od zainteresowań grupy projektowej): uczestnicy rozmowy jako reprezentanci pewnych grup społecznych, kulturowych, etnicznych, subkultur, strategię wywierania wpływu, przejmowania kontroli, statusy społeczne, manipulacja, demonstracja władzy, różnice kulturowe, strategię formułowania dyrektywnych aktów mowy w ujęciu międzykulturowym etc.		
Wymagania wstępne i dodatkowe	Poziom kompetencji językowych odpowiednio do treści programowych we wcześniejszych semestrach, który umożliwi osiągnięcie zamierzonych efektów uczenia się.		
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	ocena końcowej pracy semestralnej (projekt/prezentacja)	51.0%	50.0%
	oceny cząstkowe (kolokwia/ realizacja zadań lub ćwiczeń w trakcie zajęć/aktywność)	51.0%	50.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	Literatura podstawowa:
		Atkinson, Maxwell J.; Heritage John (Hrsg.) (1984): Structures of social action: studies in conversation analysis. Cambridge University Press and Editions. Cambridge. Austin, John Langshaw (1975): How to do things with words. Oxford University Press. New York. Beißwenger, Michael et. al (Hrsg.) (2023): Korpusgestützte Sprachanalyse. Grundlagen, Anwendungen und Analysen. Narr Francke Attempto Verlag, Tübingen. Brinker, Karin; Auer, Peter; Bauer, Angelika; Kotthoff, Helga (2020): Einführung in die Konversationsanalyse. Walter de Gruyter, Berlin/ Boston. Brinker, Klaus; Sager, Sven Frederik (1989): Linguistische Gesprächsanalyse: eine Einführung. Schmidt Berlin. Bublitz, Wolfram (2001): Englische Pragmatik. Eine Einführung. Erich Schmidt Verlag. Berlin. Deppermann, Arnulf (2008): Gespräche analysieren. Eine Einführung. VS Verlag für Sozialwissenschaften. Wiesbaden. Henne, Helmut; Rehbock, Helmut (2001): Einführung in die Gesprächsanalyse. Walter de Gruyter. Berlin, New York. Heringer, Hans Jürgen (2017): Interkulturelle Kommunikation. Grundlagen und Konzepte. A. Francke Verlag. Tübingen. Kalisz, Roman (1993a): Pragmatyka językowa. Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego. Gdańsk. Meibauer, Jörg (2001): Pragmatik. Eine Einführung. Stauffenburg Verlag. Tübingen. Prokop, Izabela (2010): Aspekty analizy pragmatycznej. Wydawnictwo Naukowe UAM. Poznań. Selting, Margaret et al. (2009): Gesprächsanalytisches Transkriptionssystem 2 (GAT 2). [In:] Gesprächsforschung - Online-Zeitschrift zur verbalen Interaktion 10 (2009), 353-402 . www.gespraechsforschung-ozs.de Schwitalla, Johannes (2012): Gesprochenes Deutsch. Eine Einführung. Erich Schmidt Verlag. Wierzbicka, Anna (1986): Analiza lingwistyczna aktów mowy jako potencjalny klucz do wiedzy o kulturze. [W:] Brodzka, Alina; Hopfinger, Maryla; Lalewicz, Janusz (red.): Problemy wiedzy o kulturze. Zakład narodowy im. Ossolińskich. Wrocław. S. 103-114. Wierzbicka, Anna (2003): Cross-cultural pragmatics: the semantics of human interaction. Mouton de Gruyter. Berlin, New York. Wierzbicka, Anna (2007): Słowa klucze. Różne języki - różne kultury. Seria: Communicare - historia i kultura. Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego. Warszawa.

Literatura do wykorzystania w zależności od obranego tematu projektu i ukierunkowania analizy:

Becker-Mrotzek, Michael; Brünner, Gisela (1992): Angewandte Gesprächsforschung: Ziele Methoden Probleme. [In:] Fiehler, Reinhard; Sucharowski, Wolfgang (Hrsg.): Kommunikationsberatung und Kommunikationstraining. Anwendungsfelder der Diskursforschung. Westdeutscher Verlag. Opladen. S. 12 - 23.

Birk, Andrea (2011): Konversationale Implikaturen. Ein linguistisches Instrument zur Analyse interkultureller Missverständnisse. [W:] Földes, Csaba (Hrsg.): Interkulturelle Linguistik im Aufbruch. Das Verhältnis von Theorie, Empirie und Methode. = Beiträge zur interkulturellen Germanistik Bd. 3. Narr Verlag. Tübingen. S. 1- 12.

Bolten, Jürgen (2006): Interkulturowa kompetencja. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.

Bonacchi, Silvia (2010): Pragmatische und soziokulturelle Funktionen der sprachlichen Höflichkeit, [W:] Komunikacja Specjalistyczna 3, 2010, 52-64 Bonacchi, Silvia (2011): Höflichkeitsausdrücke und anthropozentrische Linguistik. Seria: Języki. Kultury. Teksty. Wiedza. Wydawnictwo Euro- Edukacja. Warszawa. (otwarty dostęp https://www.researchgate.net/publication/236980128_Hoflichkeitsausdrucke_und_antropozentrische_Linguistik)

Bonacchi, Silvia (2013): (Un)Höflichkeit. Eine kulturologische Analyse Deutsch Italienisch Polnisch. Warschauer Studien zur Germanistik und zur Angewandten Linguistik. Bd. 13. Peter Lang Edition. Frankfurt am Main, Berlin, Bern, Bruxelles, New York, Oxford, Wien.

Brinker Klaus (Hg.) (2001): Text- und Gesprächslinguistik: ein internationales Handbuch zeitgenössischer Forschung = Linguistics of text and conversations : an international handbook of contemporary research. Hbd. 2. Walter de Gruyter. Berlin ; New York.

Brown, Penelope; Levinson Stephen (1987): Politeness: Some universals in language usage. Cambridge University Press. Cambridge.
Brünner, Gisela (2001): Gespräche in der Wirtschaft. [In:] Brinker, Klaus; Antos, Gerd; Heinemann, Wolfgang; Sager, Sven F. (Hrsg.): Text- und Gesprächslinguistik. Ein internationales Handbuch zeitgenössischer Forschung. 2. Halbband 'Gesprächslinguistik'. De Gruyter. Berlin. S. 1526-1540.

Deppermann, Arnulf; Hartung, Martin (2011) (Hg.): Gesprächsforschung. <http://www.gespraechsforschung-ozs.de/heft2011/heft2011.html> (artykuły i książki w otwartym dostępie)

Günthner, Susanne (2002): Höflichkeitspartikeln in der interkulturellen Kommunikation am Beispiel chinsisch-deutscher Interaktionen. [In:] Lüger, Heinz-Helmut (Hrsg.): Höflichkeitsstile. Peter Lang. Frankfurt am Main. S. 295-312.

Hagemann, Jörg; Rolf, Eckard (2001): Sprechakttheorie für die Gesprächsforschung. [In:] Brinker, Klaus et al. (Hrsg.): Text- und Gesprächslinguistik. Ein internationales Handbuch zeitgenössischer Forschung. 2. Halbband 'Gesprächslinguistik'. De Gruyter. Berlin. S. 885-896.

Hall, Edward Twitchell (2001): Poza kulturą. Wydawnictwo Naukowe PWN. Warszawa. Przeł. Elżbieta Goździak.

Hausendorf, Haiko (2007): Gesprächs-/Konversationsanalyse. [In:] Straub, Jürgen; Weidemann, Arne; Weidemann, Doris (2007): Handbuch interkulturelle Kommunikation und Kompetenz Grundbegriffe Theorien Anwendungsfelder. Metzler. Stuttgart. S. 403-415.

Sprechakte (2010). Berlin, New York: De Gruyter. Germanistische Arbeitshefte) De Gruyter. Berlin/New York.

Hinnenkamp, Volker (1998): Mißverständnisse in Gesprächen : eine empirische Untersuchung im Rahmen der interpretativen Soziolinguistik. Westdeutscher Verlag. Opladen.

Hofstede, Geert; Hofstede, Gert Jan; Minkov, Michael (2011): Kultury i organizacje: zaprogramowanie umysłu. Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne. Warszawa.

House, Juliane; Kasper, Gabriele (1981): Politeness markers in English and German. [In:] Coulmas (Hg.): Conversational routine: explorations in standardized communication situations and prepatterned speech. Mouton. The Hague. S. 157-185.

Jefferson, Gail (2004): Glossary of transcript symbols with an introduction. [In:] Lerner, Gene (Hrsg.), Conversation Analysis. Studies from the first generation. Amsterdam: Benjamins, 13-31.

Kantorczyk, Ursula (2008): Pragmatik von Aufforderungshandlungen im Deutschen. Print Group. Szczecin, Rostock.

Kiesendahl, Jana (2011): Status und Kommunikation. Ein Vergleich von Sprechhandlungen in universitären E-Mails und Sprechstundengesprächen. Erich Schmidt Verlag. Berlin.

Komorowska, Ewa (2008): Pragmatyka dyrektywnych aktów mowy w języku polskim. Print Group. Szczecin, Rostock. Levinson, Stephen C. (1994): Pragmatik. Ins Deutsche Übersetzt von Ursula Fries. Max Niemeyer Verlag. Tübingen.

Liedtke, Frank (1997): Gesagt getan: Über illokutionäre Indikatoren. [In:] Rolf, E. (Hg.) (1997): Pragmatik, Implikaturen und Sprechakte (=Linguistische Berichte, Sonderheft 8/1997). Westdeutscher Verlag. Opladen, S. 180-213.

Luke, Kang Kwong; Pavlidou, Theodossia (2002): Telephone Calls: Unity and Diversity in Conversational Structure Across languages and cultures. Marcjanik Małgorzata (2007): Grzeczność w komunikacji językowej. Wydawnictwo Naukowe PWN. Warszawa.

Meyer, Karin (2007): Interkulturelle Pragmatik: Aufforderungen, Entschuldigungen und Beschwerden. Eine Untersuchung zur interkulturellen Sprechhandlungskompetenz deutscher Austauschschüler in den USA. Dissertation zur Erlangung des Grades der Doktorin der Philosophie bei der Fakultät für Geisteswissenschaften Departments Sprache, Literatur, Medien I und II der Universität Hamburg. (https://www.researchgate.net/publication/279647175_Interkulturelle_Pragmatik_Aufforderungen_Entschuldigungen)
suchung zur interkulturellen Sprechhandlungskompetenz deutscher A

Moeschler, Jacques (1994): Das Genfer Modell der Gesprächsanalyse. [In:] Fritz, Gerd; Hundsnurscher, Franz (Hrsg.): Handbuch der Dialoganalyse. Niemeyer. Tübingen. S. 69-94.

Nothdurft, Werner; Reitemeier, Ulrich; Schröder, Peter (1994): Beratungsgespräche. Analyse asymmetrischer Dialoge. Gunter Narr Verlag. Tübingen.

Ogiermann, Eva (2009): Politeness and indirectness across cultures: A comparison of English, German, Polish and Russian requests. [In:] Journal of Politeness Research 5/2. S. 189-216.

openings: a comparative study on five European languages. Journal of Intercultural Communication 17. (online Journal? <http://www.immi.se/intercultural/abstracts/pallotti-abs.htm> [Zugriff: 2.03.2021]

Porila, Astrid; ten Thije, Jan D. (2007): Ämter und Behörden. [In:] Straub, Jürgen; Weidemann, Arne; Weidemann, Doris (2007): Handbuch interkulturelle Kommunikation und Kompetenz Grundbegriffe Theorien Anwendungsfelder. Metzler. Stuttgart. S. 687-699.

Ptaszek, Grzegorz (2009): Telefoniczna rozmowa handlowa. [In:] Kaszewski, Krzysztof; Ptasek Grzegorz (Hrsg.): W czym mogę pomóc? Zachowania komunikacyjnojęzykowe konsultantów i klientów call center. Wydawnictwo Naukowe Semp, Warszawa. S. 11-17.

Rosenberg, Katharina (2013): Interkulturelle Behördenkommunikation: Eine gesprächsanalytische Untersuchung zu Verständigungsproblemen zwischen Migranten und Behördenmitarbeitern in Berlin und Buenos Aires. De Gruyter. Berlin.

Sacks, Harvey; Schegloff, Emanuel; Jefferson, Gail (1974): A simplest systematics for the organisation of turn-taking in for conversation. Language 50(4), S.696-735

Schegloff, Emanuel A.; Sacks, Harvey (1973): Opening up closings. [In:] Semiotica vol. 8, issue 4. S. 289-327

Searle, John R. (1975): Indirect Speech Acts. [W:] Cole, Peter; Morgan, Jerry L. (ed.): Speech acts. = Seria: Syntax and semantics 3. Academic Press. New York. S. 59-82.

Sikora, Jan (2015): Gramatyka żądania. Uwagi na temat struktury wyrażeń zawierających żądania. [In:] Lingwistyka Stosowana 15: 4/2015. S. 75-81. Spiegel, Carmen; Spranz-Fogasy, Thomas (2001): Aufbau und Abfolge von Gesprächsphasen. [In:] Brinker, Klaus et al. (Hrsg.): Text- und Gesprächslinguistik. Ein internationales Handbuch zeitgenössischer Forschung. 2. Halbband 'Gesprächslinguistik. De Gruyter. Berlin. S. 1241-1251. Staffeldt, Sven; Hagemann, Jörg (Hrsg.) (2014): Pragmatiktheorien. Analysen im Vergleich. Stauffenburg Verlag. ORT

Straub, Jürgen; Weidemann, Arne; Weidemann, Doris (2007): Handbuch interkulturelle Kommunikation und Kompetenz: Grundbegriffe, Theorien, Anwendungsfelder. Metzler. Stuttgart, Weimar.

Strawe, Olav, V. (2001): Beschäftigung in Call Centern Organisationsprobleme, Möglichkeiten der Servicebesserung und Perspektiven der Qualifizierung. [In:] Baethge, Martin (Hg.): Die große Hoffnung für das 21. Jahrhundert? Perspektiven und Strategien für die Entwicklung der Dienstleistungsbeschäftigung. Springer Fachmedien. Wiesbaden. S. 129-152.

Trysińska, Magdalena (2009): Ja mam takie pytanie, czyli sposoby rozpoczynania i kończenia rozmowy przez klientów call center. [In:] Kaszewski, Krzysztof; Ptasek Grzegorz (Hrsg.): W czym mogę pomóc? Zachowania komunikacyjnojęzykowe konsultantów i klientów call center. Wydawnictwo Naukowe Semp, Warszawa. S. 18-37.

Vater, Heinz (1994): Einführung in die Sprachwissenschaft. Wydawnictwo

Wagner, Klaus (2001): Pragmatik der deutschen Sprache. Peter Lang. Frankfurt a.M. Weigand, Edda (2003): Sprache als Dialog. Niemeyer. Tübingen. = Linguistische Arbeiten 204.

		Wierzbicka, Anna (1985a): Different cultures, different languages, different speech acts. English vs. Polish. Journal of Pragmatics 9. S. 145-178. Wierzbicka, Anna (1985b): A semantic metalanguage for a cross-cultural comparison of speech acts and speech genres. Language in Society 14. S. 491-514. Wierzbicka, Anna (1998): German cultural scripts: public signs as a key to social attitudes and cultural values. Discourse & Society 9 (2). S. 241-282. Wierzbicka, Anna (1999): Język, umysł - kultura. Wydawnictwo Naukowe PWN. Warszawa. Zdunkiewicz, Dorota (2001): Akty mowy. [W:] Bartmiński, Jerzy (red): Współczesny język polski. Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Lublin. S. 259-280.
	Uzupełniająca lista lektur	Korpusy języka mówionego i źródła internetowe: FOLK http://agd.ids-mannheim.de/folk.shtml Dortmunder Chat-Korpus https://www.uni-due.de/germanistik/chatkorpus/ Datenbank für gesprochenes Deutsch (także inne oprócz FOLK: Mundsprachen, Umgangssprache, Wissenschaftssprache) https://dgd.ids-mannheim.de/dgd/pragdb.dgd_extern.welcome Narzędzia Clarin: https://clarin.biz/media
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania		
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.